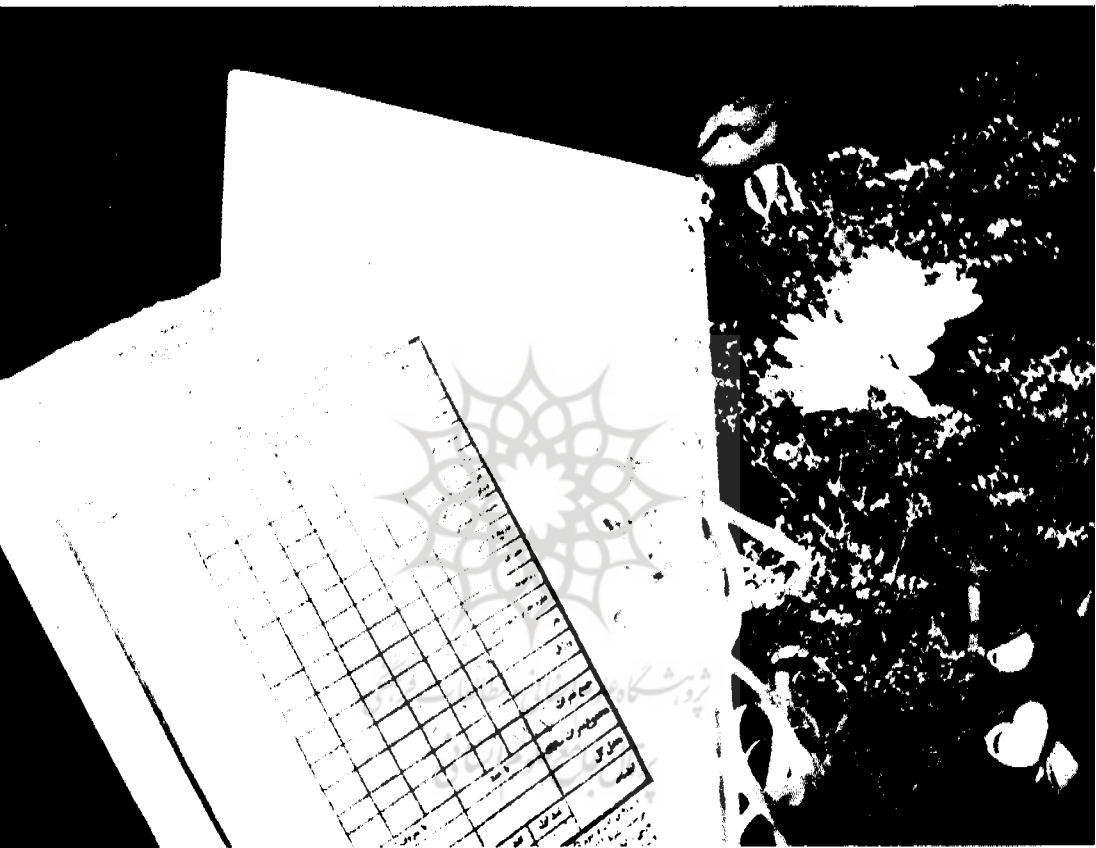

بانتیجه امتحانات فرزندتان چگونه برخورد می‌کنید؟

دانش‌آموز مؤثر است، درسی است که او می‌آموزد و به موقع از آن استفاده می‌کند. در همین زمینه یکی از مسائلی که عکس‌العمل والدین در مقابل آن برای دانش‌آموز اهمیت بسیاری دارد نتایج امتحانات وی است. همان گونه که می‌دانید والدین در این مورد به طرق مختلف عمل می‌کنند و حتی بعضی اوقات نوع برخوردشان بستگی به حالت خُلقی آنان در

محمد رضا عابدی

همان‌طور که می‌دانید اساسی‌ترین پایگاه رشد و تربیت کودک، خانواده است. در خانواده است که کودک راه و رسم زندگی را می‌آموزد. چگونگی برخورد والدین با مسائل مختلف زندگی اعم از مسائل عادی، خوشحال‌کننده و نگران‌کننده علاوه بر اینکه در بهداشت روانی

بنابراین کارنامه‌ای مطلوبتر است که نمره‌های آن بیانگر تلاش فرد باشد. پس باید از میزان تقریبی استعداد کودک مطلع باشیم و بینیم با توجه به استعدادش چه فعالیتی انجام داده است. برای درک میزان استعداد دانش‌آموز راههای متفاوتی وجود دارد که یکی از این راهها توجه به نمره‌ها و وضع درسی او در سالهای قبل است.

۳- قبل از گرفتن و یا دیدن کارنامه سعی کنید نمرات درسها را حدس بزنید، تا متوجه شوید چقدر در پیش‌بینی وضع درسی فرزندان موفق هستید.

۴- حتی‌الامکان سعی کنید خودتان برای گرفتن کارنامه فرزندان به مدرسه بروید و منتظر نباشید تا او کارنامه‌اش را بیاورد.

ب (نکاتی که هنگام دریافت کارنامه باید مورد توجه قرار دهید:

۱- در موقع دیدن کارنامه و قبل از هرگونه واکنشی روزی را به یاد آورید که کارنامه خود را به والدیتان نشان می‌دادید. در آن هنگام چه واکنشی را از آنان توقع داشتید و اگر چگونه عمل می‌کردند شادتر می‌شدید و در عین حال انگیزه شما برای تحصیل بیشتر می‌شد؟

۲- اکنون کارنامه فرزندان در دست شماست و او هم روبرویتان ایستاده است. چگونه به او می‌فهمانید که برای نتایج کارش ارزش قائلید؟ لازم است در این مورد چند دقیقه وقت صرف کنید. یکبار از اول تا آخر کارنامه را نگاه کنید، روی نمرات مکث نمایید، نمرات درسهای مختلف و احیاناً نلث‌ها را با یکدیگر مقایسه کنید، نمرات خوب یا خوبتر را

لحظه دریافت نتیجه امتحانات دارد. مثلاً اگر خوشحال باشند شاید حتی نتایج ضعیف دانش‌آموز نیز آنان را زیاد متأثر نسازد.

خوب اکنون سؤال ما این است که شما در برخورد با کارنامه فرزندان چه می‌کنید؟ شاید بگویید بستگی به نوع کارنامه دارد. اگر نمرات فرزندان خوب باشد چه می‌کنید؟ و اگر نمراتش ضعیف باشد چه واکنشی نشان می‌دهید؟

در این مقاله نکاتی در مورد چگونگی برخورد با کارنامه دانش‌آموزان بیان می‌شود. امید است با مطالعه آنها و یافتن بهترین راه حل بتوانید به انگیزه فرزندان برای ادامه تحصیل بپردازید.

الف (نکاتی که قبل از دیدن کارنامه باید در نظر داشته باشید:

۱- چرا مدرسه در سه نوبت از دانش‌آموزان امتحان می‌گیرد و کارنامه را برای والدین می‌فرستد؟ یکی از علل آن دادن هشدار در مورد وضع درسی دانش‌آموز به خود او و شماست. بنابراین کارنامه سه ماهه اول و دوم در واقع هشدار به دانش‌آموز و والدین اوست. پس اگر نتیجه مثبت باشد، باید رفتار کودک تقویت شود و اگر منفی است، باید برنامه‌ای برای جبران آن تنظیم گردد.

۲- بهترین کارنامه چه کارنامه‌ای است؟ شاید در بین عموم مردم بهترین کارنامه، کارنامه‌ای است که همه نمرات آن ۱۹ و ۲۰ باشد. اگر این گونه فضاوت کنیم در واقع تواناییهای کودک را نادیده گرفته‌ایم. یادمان باشد که استعدادهای کودکان با هم فرق دارد.

کنید) مثلاً چون در ریاضی ضعیف هستی و علت آن این است که در این درس پایه‌ای قوی نداری، از امروز باید روزی یک ساعت کتابهای سال قبل را مرور کنی و... به هر حال در اتخاذ تصمیم با یکدیگر تبادل نظر کنید و اجازه دهید تصمیم نهایی را فرزندان بگیرد.

مورد توجه قرار دهید و برای تلاشی که در کسب آنها صورت گرفته به او آفرین بگویید (نمونه: آفرین عزیزم که در درس علوم نمره ۱۷ گرفته‌ای و...).

ج) برخورد با کارنامه‌های مختلف:

در یک تقسیم بندی کلی می‌توان گفت سه نوع کارنامه وجود دارد:

- ۱- کارنامه‌ای که در آن همه نمرات خوب و عالی است.
- ۲- کارنامه‌ای که نمرات آن بطور کلی متوسط است.
- ۳- کارنامه‌ای که نمرات ضعیفی را نشان می‌دهد.

- برخورد با کارنامه‌ای که همه نمراتش ضعیف است:

ممکن است بیشتر و یا گاهی همه نمرات فرزندان ضعیف باشد. ملاحظه می‌کنید در این مورد کار دشوارتر است، خصوصاً اینکه احساسات پدر - فرزندی یا مادر - فرزندی در میان است و با توجه به احساس مسؤلیتی که در قبال او دارید ممکن است بر سرش داد بزنید، به او توهین کنید و یا او را از خود برانید. باید بینیم هدف از این کارها چیست؟ مسلماً اکثر والدین خواهند گفت برای اینکه در دفعات بعد نمراتش بهتر شود، ولی باید بدانید راه فوق شما را به این هدف نمی‌رساند. پس چه باید کرد؟

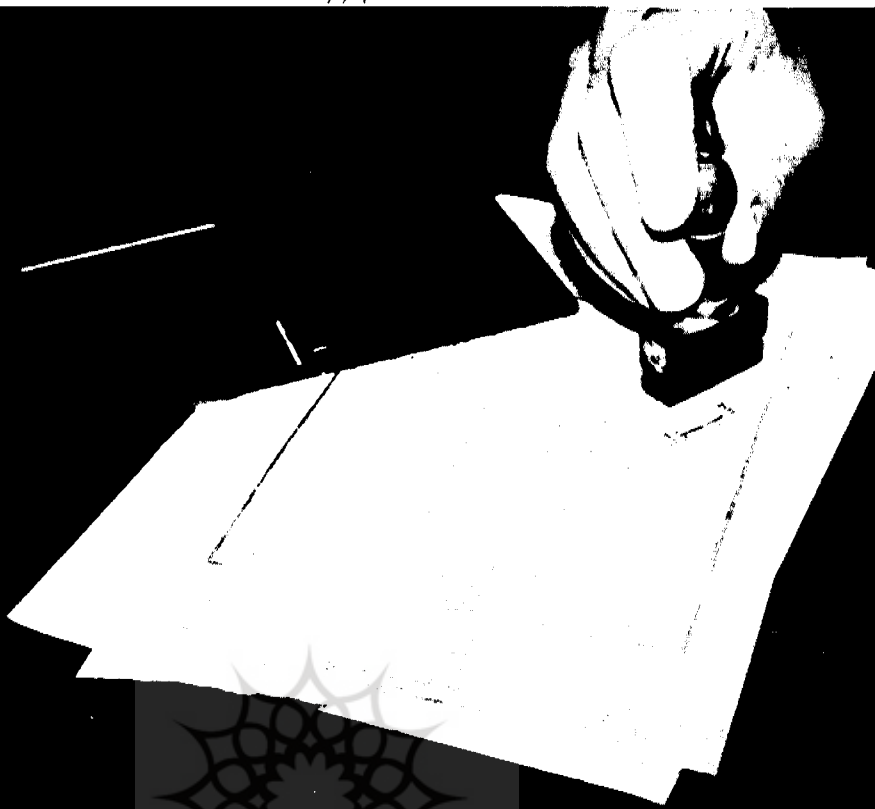
در این مورد نیز اگر نمره خوب یا نسبتاً خوبی در کارنامه وجود دارد به آن اشاره کنید (یعنی بگویید نمره جغرافیات ۱۲ است، آفرین، خوب است). اگر همه نمرات در سطح پایین است باز می‌توانید به یکی از نمرات که کمی بالاتر از بقیه است اشاره کنید، سپس علت ضعیف بودن نمرات را از خودش جویا شوید. مواظب باشید طوری سؤالتان را طرح کنید که از شما نهراسد و سکوت اختیار نکند. همه راههای ممکن را با یکدیگر بررسی کنید و به فرزندان اطمینان دهید که شما حامی او هستید. اگر فرزند شما بعد از بررسی علل و کشف علت اصلی، تلاش و کوشش را آغاز کرد تا آنجا که

- برخورد با کارنامه خوب و عالی:

اگر همه نمرات خوب و عالی است، با چهره‌ای شاد به فرزندان تبریک بگویید. سپس کارنامه را به خودش بدهید تا نمراتش را برایتان بخواند و شما نیز با کلمات مرحبا، آفرین و ... بلافاصله احساسات را ابراز کنید.

- برخورد با کارنامه متوسط:

اگر بین نمرات متوسط و احیاناً خوب فرزندان نمرات ضعیف هم یافت می‌شود، بعد از اینکه روی نمرات خوب او تأکید کردید از وی بپرسید: به نظر خودت چرا در فلان درس مثلاً دیکته نمره‌ات بهتر از ریاضی شده است؟ با این سؤال ذهن او را تحریک می‌کنید که مسائل و مشکلات مختلف را بیان کند. بعد از بیان مسائل گوناگون و به اصطلاح کشف علت‌ها و ضعف‌ها، برای جبران آنها برنامه‌ای تنظیم

تذکرات لازم:

۱- یادتان نرود که در هر سه حالت فوق تفاوت‌های فردی را در نظر بگیرید و فرزندان را با هیچ‌کس دیگر مقایسه نکنید. تنها نمراتش را با یکدیگر و یا با نمرات نوبت‌های مختلف بسنجید (مثلاً نمرهٔ فارسی ثلث اول را با نمرهٔ فارسی ثلث دوم مقایسه کنید). ممکن است نمرات فرزندان با یکدیگر متفاوت باشد، در این صورت به هیچ وجه نمرات یکی را به رخ دیگری نکشید.

۲- وقتی نمرات فرزندان ضعیف است یک طرفه قضاوت نکنید، یعنی تنها او را مقصر ندانید. آیا خود شما به عنوان والدین در این

امکان دارد شرایط فعالیت را برایش مهیا سازید، به او قوت قلب بدهید و متذکر شوید که هنوز دیر نشده است. خاطر نشان کنید که این نتیجه در واقع زنگ خطری است که باید از آن برای کسب پیروزیهای بعدی حداکثر استفاده را بکند(نمونه: بین عزیزم علت اینکه نمرات تو ضعیف بوده، یکی این است که تا کنون من نسبت به درس‌هایت توجه کافی نداشته‌ام و کتابهای دیگری را که در فهم درسها به تو کمک می‌کند، برایت تهیه نکرده‌ام. ثانیاً خود تو هم برای درس‌هایت وقت کافی نگذاشته‌ای. پس از امروز باهم برنامه‌ای در این مورد تنظیم می‌کنیم. اگر در انجام برنامه دچار خستگی شدی به من بگو تا برای اجرای بهتر آن با یکدیگر تصمیم‌گیری کنیم).

دروس ضعیف است مورد تسمخر سایر اعضای خانواده قرار نگیرد.

۹- آبروی او را نبرید، مواظب شخصیتش باشید، یعنی به او برچسب‌هایی نظیر کودن، کم‌هوش و غیره نزنید و درعین حال سایر جنبه‌های وجودش را مورد توجه قرار دهید. مثلاً اگر هنرمند، مؤدب، مؤمن و... است، این صفات را به او یاد آوری کنید و با تأکید بر نکات مثبت، در وی انگیزه فعالیت ایجاد کنید. (نمونه: این نقاشی‌های خوبت نمایانگر هنر توست، پس می‌توانی در درس فارسی نیز با تلاش و کوشش موفق شوی).

ه) به کجا مراجعه کنید:

۱- یادتان نرود که در موارد فوق به مدرسه مراجعه و با مدیر و معلمان مشورت کنید. این مشورت شما را در پیدا کردن علت مشکل و بهترین راه حل یاری می‌رساند.

۲- اگر در مورد علل ضعف درسی فرزند خود با توجه به نکات بالا به نتیجه نرسیدید با فردی متخصص در این زمینه مشورت کنید. ستاد تربیتی در مدارس، هسته مشاوره در مناطق و کلینیک مشاوره و درمان اداره کل می‌تواند در این زمینه یاریگر شما باشد.

منابع:

۱- مجلات پیوند

۲- قائمی، علی، مسائل مدرسه‌ای کودکان، انتشارات انجمن اولیاء و مربیان، تهران، ۱۳۶۹

مورد وظایفتان را بخوبی انجام داده‌اید؟ آیا الگوی تلاش و کوشش برای او بوده‌اید؟ آیا جریان تحصیل او را دنبال کرده‌اید؟ آیا محیط خانه برای درس خواندن مناسب بوده است؟ و یا عواملی دیگر از جمله دوستان، تماشای بیش از اندازه برنامه‌های تلویزیون، مهمانیهای مکرر، ضعف جسمانی، بیماری و... نیز در این مورد مؤثر بوده است؟

۳- سطح هوشی و استعداد فرزند خود را در نظر بگیرید و به اصطلاح در حد توانش از او توقع داشته باشید.

۴- بدون تردید بجز سطح هوشی و میزان تلاش، عوامل متعدد دیگری مثل نحوه نگرش دانش‌آموز به درس و مدرسه، میزان رغبت و علاقه‌اش نسبت به درس، شرایط عاطفی، سلامت جسمانی، برخورداری از انگیزه کافی، همچنین معلم یا معلمان، مدیر و ناظم، مربی پرورشی و مشاور نیز در نتیجه امتحانات فرزند شما دخیل هستند.

۵- به یاد داشته باشید که حتماً باید به کشف علت ضعف فرزندتان اقدام کنید. بدون یافتن علت، برنامه‌ریزیهای بعدی با شکست مواجه خواهد شد.

۶- اگر به کارنامه فرزندتان توجه نکردید یا در صدد کشف علت کاستیها برنیامدید و یا برای جبران ضعف وی برنامه‌ریزی نکردید، توقع نداشته باشید نتایج کارش در آخر سال درخشان باشد.

۷- در هیچ یک از موارد فوق از تنبیه بدنی استفاده نکنید. تنبیه راه حل مشکل فرزندتان نیست، بلکه راهی غیر منطقی برای خالی کردن خشم شماست.

۸- مواظب باشید فردی که در بعضی

پاورقیها

۱ - ضریب هوشی شاخصی از میزان رشد جنبه‌های خاصی از هوش در دوران کودکی است. این شاخص از طریق تقسیم سن عقلی فرد به سن تقویمی، ضرب در عدد ۱۰۰ به دست می‌آید.

2 - ALFRED BINET

3 - L.M. TERMAN

4 - STANFORD BINET

5 - A.S. OTIS

6 - WECHSLER

7 - WECHSLER BELLURE

۸ - بارنت، آنتونی، انسان، ترجمه محمد رضا باطنی، ماه طلعت نصرآبادی، نشر نو، تهران، ۱۳۶۳، صفحه ۲۰۱

9 - RENE ZAZZO

10 - OTIS SELF - ADMINISTERING INTELLIGENCE

11 - PAUL TORRANCE, GUIDING CREATIVE TALENT, (ENGLEWOOD CLIFF, N.J. PRENTICE HALL, TNC., 1962) P.16

12 - CALTON

13 - CATTEL

منابع

۱ - آناستازی، آن، روان‌آزمایی، ترجمه محمد تقی براهنی، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۶۴.

۲ - بارنت، آنتونی، انسان، ترجمه محمد رضا باطنی، ماه طلعت نصرآبادی، نشر نو تهران، ۱۳۶۳.

۳ - راینسون، هالبرت جی، کودک عقب مانده ذهنی، ترجمه فرهاد ماهر، انتشارات آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۶۶.

۴ - گلاگر، جیمز، آموزش کودکان تیزهوش، ترجمه مهدی زاده واحمد رضوانی، انتشارات آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۶۹.

۵ - مکدوگال، ویلیام، روان‌شناسی عملی برای همگان، ترجمه وحید مازندرانی، شرکت سهامی انتشار، تهران، ۱۳۶۲.

۶ - هاشمی، ابراهیم حسن، آزمونهای روانی، انتشارات شرکت سهامی تهران، ۱۳۶۰.